

nunu ile yükseltimede objektif bir sisteme gidilmiş; başarı derecesini tayinde sadece Yargıtay'dan alınan notlara bağlı kalmak istenmemiş; hâkimin ehliyet ve faaliyet derecelerinin aynı nispette nazara alınacağı hususunun belirtilmesine bilhassa itina edilmiştir.

1934 yılında yürürlüğe giren Hâkimler Kanununun yükselmeğe ilişkin hükümlerinin gerek o tarihte mevcut Ayırma Meclisi ve Ayırma Meclisi Genel Kurulu tarafından uygulanması sırasında, gerekse 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanunu yürürlüğe girdikten sonra bu Kurulca yapılan uygulamada, 39 uncu maddeye göre yükselmeğe layık olduklarına karar verilenlerin, devamı maddeler uyarınca (Yükselmeğe layık, tercihlî yükselmeğe layık veya mümtaz olarak yükselmeğe layık olmak üzere) liyakat dereceleri tayin edilirken, hizmetin gereklerine de uygun şekilde, ilgilinin ahlâkı, çalışkanlığı ve ehliyeti gözetilmiş; diğer deyişle 39 uncu maddede aranan koşullar 40-43 üncü maddeler uygulanırken de daima nazara alınmıştır.

1970 yılı için geçerli olan Yüksek Hâkimler Kurulunun 23 Şubat 1970 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan kural niteliğindeki kararında, ilk önce Hâkimler Kanunun 39 uncu maddesinde yazılı niteliklere göre hâkimin yükselmeğe layık olduğuna karar verildikten sonra; yükselmeğe layık, tercihlî veya mümtaz olarak yükselmeğe layık olduklarını tayinde 39 uncu maddede yazılı niteliklere birlikte Yargıtay'dan alınan not oranının değerlendirileceği tespit edilmiştir. Aynı günlü Resmî Gazete'de yayımlanan Yüksek Savcılar Kurulu kararının 5 numaralı bendinde de, C. Savcı ve yardımcılarının «... tercihan veya mümtazen yükselmeğe layık olabilmeleri için... yukarıki bendlerde yazılı oranlarda not alma kâfi olmayıp kişisel hal ve ahlâkî gidişleriyle de temayüz etmeleri gerekli bulunduğundan sicil dosyalarındaki bütün belgeler, not durumları ve maddî eserlerle sağlanan başarı sonucunu tamamlayıcı nitelikte olmak lâzımdır.» esası konurken, yükselme derecesini tayinde C. Savcısının nitelikleri bir bütün halinde değerlendirilmeğe tabi tutulmaktadır.

Gene faaliyet ve gayreti teşvik etmek ve hâkimlerin yeterince çalışmalarını ve iş çıkarmalarını sağlamak üzere Yüksek Hâkimler Kurulu, kurul niteliğindeki bu kararında, yükselme sıralarını tespit için hâkimlerin Yargıtay'dan aldıkları iyi not oranları tek rakam halinde almamış; miktarı ve mahiyeti itibarıyla iş çıkarmakta üstün başarı sağlayan hâkimlerin tercihlî veya mümtaz olarak terfi için gerekli iyi not oranı daha düşük tutulmak suretiyle gösterdikleri üstün mesai değerlendirilmek istenmiş; buna mukabil teraküme sebebiyet verenlerin not oranı müsait olsa bile (C) defteri yerine (B) defteriyle yükseltilmeleri öngörülmüştür.

Diğer taraftan 2556 sayılı Hâkimler Kanununun özlük işlerine ilişkin hükümleri incelendiği zaman bir hâkim veya savcının ahlâk, bilgi ve çalışkanlığının daima bir arada gözetildiği görülür. Liyakat derecesini tayin safhasında da farklı bir uygulamayı haklı gösterecek bir sebep bulunmamaktadır. Hâkimler Kanununun değişik 39 uncu maddesine göre bir hâkimin yükselmeğe layık olduğuna karar verilirken nazara alınan niteliklerden hâkim veya savcının liyakat derecesinin tayini sırasında ancak bir kısmı ile yetinmek, örneğin Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 10/11/1967 günlü, esas 1966/855, karar: 1967/1024 sayılı kararında olduğu gibi Yargıtay'dan alınan notlar veya maddî eserler dışında bir unsurun esas alınmasına imkân olmadığı gibi bir kısıtlamaya gitmek, her haliyle bir işin ehli olma anlamına gelen «Liyakat» sözü ile bağdaşamayacağı gibi, bu hal yasa koyucunun güttüğü amaca ve bugüne kadarki müstakar uygulamaya da aykırı düşer.

Gerçekten Hâkimler Kanununun değişik 41 inci maddesinde mümtaz olarak terfi için Yargıtay'dan alınan notlardan ve maddî eserlerden bahsedilmekle beraber, gene liyakat derecesinin tespitine ve tercihlî terfiye ilişkin bir sonraki 42 nci maddede hâkimin «Vasatî liyakattan üstün bir liyakat» göstermesi ile yetinilmiş; liyakat derecesini tayinde sadece not, maddî eser, yabancî lisana vukuf gibi belli niteliklerle bağlı kalmamıştır. Bu haliyle, Hâkimler Kanununun değişik 39 uncu maddesine göre ilgilinin yükselmeğe layık olduğuna karar verildikten sonra, liyakat derecesi tayin edilirken Yargıtay'dan geçen dosyalardan alınan notlarla yetinmede ve o hâkimin veya C. Savcısının objektif ölçüler içinde sicilinin, özellikle ahlâkî gidişinin ve çalışkanlığı derecesinin de değerlendirilerek buna göre bir sonuca varılmamasında hukukî isabet görülmemektedir. Ayrıca, bu yolda teessüs edecek içtihadın Anayasa Mahkemesi, Yüksek Hâkimler Kurulu, Yüksek Savcılar Kurulu, Adalet Bakanlığı gibi mahkeme ve kuruluşlarda hâkim ve savcı statüsünde çalışan ve Yargıtay'dan not almayan hâkim, savcı ve Adalet Müfettişlerinin, hiç değilse mümtaz olarak terfilerini hemen hemen imkânsız hale getire-

ceği bir vakıa olması karşısında 10/11/1967 günlü Dava Daireleri Kurulu kararı istikametinde İçtihadın Birleştirilmesinde bu yönüyle de hizmet icaplarına uyarlık bulunmamaktadır.

SONUÇ:

Yukarıda yazılı nedenlerle Yüksek Hâkimler veya Yüksek Savcılar Kurulu bir hâkim veya savcının Hâkimler Kanununun değişik 39 uncu maddesine göre yükselmeğe layık olduğuna karar verdikten sonra, devamı maddelere göre liyakat derecesi tespit edilirken yalnız Yargıtay'dan aldığı notları veya maddî eserleri gibi kayıtlarla bağlı olmayıp, bu safhada da kurulca ilgilinin sicilinin ve 39 uncu maddede yazılı niteliklerin gözönünde tutulması suretiyle liyakat derecesinin (Yükselmeğe layık, tercihlî veya mümtaz olarak yükselmeğe layık olmak üzere) tespit edileceğine dair Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 8/4/1966 gün'ü, esas: 1965/318, karar: 1966/448 sayılı; 5/4/1968 günlü, esas 1966/205, karar: 1968/273 sayılı ve 10/5/1968 günlü, esas: 1967/420, karar: 1968/384 sayılı kararları dairesinde İçtihadın Birleştirilmesine 7/11/1970 gününde üçte ikiyi geçen oyçokluğu ile karar verildi.

AZLIK OYU

X — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 5457 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişik 39 uncu maddesi, «Ayırma Meclisinin, 29 uncu madde uyarınca; hazırlanan defterlerde adları yazılı olanların, ahlâkî gidişlerini, meslekî bilgi ve anlayışlarını ve gayret çalışkanlıklarını ve gelen işler ile neticelendirdikleri işler arasındaki nispeti, yukarıdaki maddelerde yazılı üst mercilerin kendi haklarında verdikleri bilgiye ve siyret varakaları ve raporlara ve Yargıtay Daireleri ve Genel Kurul ve Başsavcılık notlarına ve kendilerinin 34 üncü maddede yazılı belgelerine bakılarak yükselmeğe layık olup olmadıklarına karar vereceğini, 40 ıncı maddesi de Ayırma Meclisinin yükselmeğe layık gördüğü kimseleri A — Yükselmeğe layık, B — Tercihlî Yükselmeğe layık, C — Mümtaz olarak yükselmeğe layık olmak üzere üç kısma ayıracağını, 41 inci maddesi, mümtaz olarak terfiye layık sıfatının 40 ıncı maddesinin A bendinde yazılı «Terfiye layık olanların vasatî liyakatlarından çok yüksek bir liyakat derecesine malik olduklarına Temyiz Mahkemesinden aldıkları notlarla veya maddî eserlerle kanaat getirilenlere verileceğini» açıklamış bulunmaktadır.

Bu hükümler karşısında adı geçen Kanunun 39 uncu maddesi gereğince yükselmeye layık olduklarına karar verilen Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının müteakip 40, 41, 42 nci maddelerine göre (Yükselmeğe layık, tercihan yükselmeğe layık veya mümtazen yükselmeğe layık) olmak üzere ayırımları yapılırken Temyiz Mahkemesinden aldıkları notlar ve maddî eserleri dışında 39 uncu maddede yazılı sicil durumunun ve diğer unsurların yeniden esas alınmasına lüzum ve imkân yoktur.

Bu sebeple İçtihadın Dava Daireleri Kurulunun bu yoldaki 10/11/1967 tarih ve E: 1966/855, K: 1967/1024 sayılı kararı dairesinde birleştirilmesinin uygun olacağı yolu ile karara karşıyız.

E. No: 1969/11
K. No: 1970/30

ÖZÜ: Emekli Sandığı Yönetim Kurulunun 5434 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (ç) bendine dayanan bilcümle olumlu olumsuz kararları aleyhine aynı Kanunun, 9 uncu maddesinin (b) bendine göre itiraz yolu ile Maliye Bakanlığına gidileceği hakkında.

DANIŞTAY İÇTİHATLARI BİRLEŞTİRME KURULU KARARI

Malul aylığı talebi T. C. Emekli Sandığı Yönetim Kurulu tarafından ret edilmesi üzerine ret kararının ilgiliye tebliği tarihinden itibaren 5434 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (ç) bendi uyarınca, tahsise müteallik bu olumsuz karara karşı aynı Kanunun 9 uncu maddesinin (b) bendine göre 30 günlük süre içinde Maliye Bakanlığının itirazda bulunulmaksızın Danıştay'da açılan davanın reddi hakkındaki 5 inci Dairenin 22/6/1964 gün ve esas 1961/2338, karar 1964/281 sayılı kararı ile, emeklilik aylığı bağlanması isteğinin, Emekli Sandığı Yönetim Kurulunca reddine dair verilen karar aleyhine aynı Kanunun 9 uncu maddesinin (b) bendi uyarınca 30 günlük süre içinde itiraz hakkını geçirerek Danıştay'a baş vuran ilgili hakkında, Yönetim Kurulu kararı eylemsiz olduğundan 8 inci maddenin (ç) bendindeki tahsis kararları niteliğini taşımadığı ve bu kararlar aleyhin-

itiraz yoluna gidilmesinin icap etmediği, böylece müracaatın Danıştay Kanununda yazılı 90 günlük dava açma süresinde bulunması itibarıyla verilen ve davanın esasını inceleyen 10 uncu Dairenin 7/10/1968 gün ve esas 1968/743, karar 1968/1591 sayılı kararı arasında 5434 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (ç) fıkrasında bildirilen tahsise müteallik hususunun 5 inci Dairece mutlak ve 10 uncu Dairece eylemli eylemsiz işlem olarak ayrılması, eylemli işlemler hakkında Maliye Bakanlığına itiraz yoluna gidilmesi, eylemsiz işlerde bu yola müracaat gerekmiyip Danıştay'a süresinde dava açılmasının kâfi geleceği noktasında çelişmezlik olduğu anlaşıldığından bu ayrışıklığın 521 sayılı Kanunun 45 inci maddesi uyarınca İçtihadın Birleştirilmesi yoluyla halli için bahis konusu kararlar, Başkanunsözlüğüünün mütalaası, raporör üyenin raporu ve konu ile ilgili yasa incelendi ve oluru dü-şünüldü :

Ortada, 521 sayılı Danıştay Kanununun 45 inci maddesine göre İçtihadın Birleştirilmesini gerektirecek aykırı kararların bulunduğu oybirliğiyle karar verildikten sonra, tahsise müteallik olumlu veya olumsuz kararlar aleyhine ilgiliye tebliğinden itibaren bir ay içinde itiraz yolu ile Maliye Bakanlığına gidilmemiş ve fakat 521 sayılı Kanunun 67 nci maddesi gereğince 90 günlük dava açma süresi içinde Danıştay'a baş vurulmuş olması halinde davanın süresinde kabulü ile içtihadın bu yolda birleştirilmesi gerektiği hakkında ileri sürülen teklif, İçtihatları Birleştirme Kurulunun, İçtihadın Birleştirilmesi iste-mine esas olan konu ile bağlı olarak çözüm yolu bulacağı, Tevhidi İç-tihat konusunun süre ile ilgili olmadığı, T. C. Emekli Sandığı Müdür-ler Kurulunun, 5434 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ç bendinde ya-zılı biçimle olumlu olumsuz kararları aleyhine aynı Kanunun 9 uncu maddesinin b bendine göre itiraz yolu ile Maliye Bakanlığına gidil-mesinin zorunlu olup olmadığına ilişkin bulunduğu görüşü ile ve oy-çokluğu ile ret edilerek işin esasının tetkikine geçildi :

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 9 uncu maddesinin b bendi, T. C. Emekli Sandığı Yönetim Kurulu tarafından aynı Ka-nunun 8 inci maddesinin ç bendine dayanılarak verilen ödemeye iliş-kin biçimle kararların birer örneğinin 15 gün içinde Maliye Bakan-lığına bildirileceğini, birer örneğinin de ilgiliye tebliğ edileceğini, il-gililerin kendilerine tebliğ edilen bu kararlar aleyhine 30 gün içinde Maliye Bakanlığında yazılı ile itirazda bulunabileceklerini, Bakanlıkça ilgililerin itirazının yerinde görülmesi ve Yönetim Kurulunca da bu karara uyulması halinde muamelenin ona göre düzeltilileceğini, itirazın reddedilmesi veya Yönetim Kurulunca Bakanlığın kararına uyulma-ması halinde ilgililerin Danıştay Kanunu hükümleri dairesinde, san-dık aleyhine dava açabileceklerini hükme bağlamış olup, maddede, Yönetim Kurulunun 8 inci maddenin ç bendine dayanılarak verilen ödemeye ilişkin kararları hakkında Maliye Bakanlığında itiraz etme yönünden olumlu veya olumsuz diye bir ayırım yapılmamıştır.

Bu sebeple kanunun gerek metni ve gerekse maksat ve gayesi iti-bariyle söz konusu kararlar aleyhine yapılacak itirazlar bakımından bu kararların olumlu veya olumsuz olarak bir ayırımı tabi tutulma-sına yer olmadığı ve kanun hükmünün olumlu veya olumsuz bütün iş-lemleri kapsadığı açık bulunduğu İçtihadın Beşinci Dairenin bu anlamda olan 22/6/1964 gün ve 1961 - 2338 esas ve 1964 - 2814 sayılı kararı veçhile birleştirilmesine 7/11/1970 günündeki birinci toplantı-da üçte iki oyçokluğu olmadığından 21/11/1970 günündeki ikinci top-lantıda salt çoğunlukla karar verildi.

AYRIŞIK OY

X — 5434 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin (b) bendi, aynı Kanunun 8 inci maddesinin (ç) fıkrasında yazılı ödemeye ilişkin işleri

ilgilinin itirazı üzerine Maliye Bakanlığınca inceleneceği hükmünü muhtevirdir. 8 inci madde ödemeye ilişkin işleri aylık, toptan ödeme, kesencklerin geri verilmesi, harp malullüğü zamanı, ikramiye ve bu kanuna göre diğer çeşitli ödemeler olarak belirtmiştir. Ödemeye iliş-kin olabilme unsur ve vasfı eylemin tahakkuk ve aylık bağlama kâ-ğıtlarına bağlanması, yani miktarın kesin olarak belirtilmesiyle müm-kün görmüştür. Bunun sebebi de malî kontrol yapacak olan Maliye Bakanlığında kontrol ve murakabe mevzuunu vermektir.

Şu duruma göre ancak ödemeye ilişkin vasfı Müdürler Kurulunun ilgilinin istemini bir tahsis evrakına bağlamakla mümkündür. Aylık ve toptan ödeme, ödeneklerin geri verilmesi ve diğer taleplerin reddinde bir ödeme olmayacağından Maliye Bakanlığı için de murakabe bahis konusu olamaz.

İlgili bu gibi olumsuz kararlar aleyhine Maliye Bakanlığı nezdinde itiraza gitmeden hakkını tezelden temin için Danıştay'a baş vurabilir.

8 inci madde itiraz merciine baş vurma bakımından bir bütün olarak alınmaz. Olumlu, Olumsuz işleri ayırma zorunluğunu açıkça bildirmiştir. 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarında yazılı hallerde dul ve yetim aylığı bağlanmasına mani hüküm sevk etmiştir. Bu gibi ahvalde idare heyeti olumsuz karar verdiği ve Umum Müdürlükçe tek-lif yapıldığı takdirde olumsuz kararın istisnaen inceleneceği belirtil-miştir. Bundan da açıkça anlaşılıyor ki olumsuz karar Maliye Bakan-lığınca incelenmeyecek, ancak olumsuz kararlardan 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkrasındaki tahsise mani kararlar Genel Müdürlükçe yapı-lacak teklifle incelenebilecektir.

5434 sayılı Kanunda borçlanma ve halen iştirakçi olupta hizmet birleştirilmesi, müracaat zaman aşımaları, maluliyet tespiti gibi konu-lar müstakillen zarurî olarak halledilir. Ancak tahsis, talep veya emek-lilik halinde ikinci bir işlem olarak değerlendirilebilir. «Binnetice tah-sise değinmektedir» görüşü ile hareket edilemez. Bu tutum Maliye Ba-kanlığının işini çoğaltmakta ve fiili bir faide de sağlanmamaktadır.

Yukarıda arz olunan sebepler karşısında 8 inci maddede yazılı-ödemeye ilişkin ve ödemeye ilişkin olmayan işlemleri ayırarak tahak-kuka bağlanmamış eylemsiz işlemleri hakkında itiraz merciine baş vurulmadan Danıştay'da dava açılabilir. Bu bakımdan olumlu ve olumsuz işleri ayırmak kanunun metnine ve tedvin maksadına uygun düşer. İçtihadın 10 uncu Dairesinin 7/10/1968 tarih ve esas 1968/743, karar 1968/1591 sayılı kararı dairesinde birleştirilmesi gerektiği oyu ile ekseriyet kararına karşıyız.

AYRIŞIK OY

XX — Kendisine emekli aylığı bağlanmasını isteyen davacı, herne-kadar 5434 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca Emekli Sandığı Müdürler Kurulunun kararına karşı 30 gün içinde idarî itiraz yolu ile Maliye Bakanlığında baş vurmamış ise de; Müdürler Kurulu Kara-rının 22/1/1962 gününde kendisine tebliği üzerine 521 sayılı Danıştay Kanununun 67 nci maddesinde yazılı 90 günlük süre içinde 4/4/1962 günlü dilekçesiyle davasını açmış bulunduğu davada usul yönün-den bir eksiklik bulunmayarak işin esasına geçen ve anlaşmazlığı çö-zümleyen 10 uncu Dairenin 7/10/1968 günlü ve esas 1968/743, karar 1968/1591 sayılı kararı gerek idare hukuku esaslarına ve gerekse Da-nıştay ve Emekli Sandığı Kanunları hükümlerine uygun bulunduğu dan içtihadın sözü geçen 10 uncu Daire kararı uyarınca birleştiril-mesi görüşündeyiz.

TEBLİĞ

Tarım Bakanlığından :

6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 42 nci maddesi hükmü gereğince Gümrük ve Tekel Bakanlığının 16/3/1971 tarih 60415/96-17933 sayılı, Ticaret Bakanlığının 16/3/1971 tarih 5/5554 sayılı, Sanayi Bakanlığının 22/3/1971 tarih 5584 sayılı, Maliye Bakan-lığının 17/3/1971 tarih 16797 sayılı ve Bakanlığımız muvafakatı ile aşağıda isimleri yazılı zirai mücadele ilaç ve teknik maddelerinin 17 Kasım 1966

tarih 12454 sayılı ve 23 Şubat 1970 tarih 13428 sayılı Resmî Gazetelerde yayımlanan listelere ek olarak bu tebliğin neşri tarihinden itibaren gümrük vergi ve resimlerinden muaf ithali uygun görülmüştür.

Bu ilaçların gümrük vergi ve resimlerinden muaf olarak ithal edilebilmesi için, 6968 sayılı Kanunun 38, 40 ve 41 inci maddelerine mü-tedair 4/2/1959 tarih 10126 sayılı Resmî Gazete'de neşredilmek suretiyle yürürlüğe girmiş bulunan «Zirai Mücadele İlaç ve Aletleri Hakkındaki Nizamname» hükümlerine uygun bulunması şarttır.